

Názov vyučovacieho predmetu	Slovenský jazyk a literatúra
Počet vyučovacích hodín v ročníkoch	99h+99h+99h+90h = 387 hodín
Stredná odborná škola	Spojená škola, Duchnovičova 506, Medzilaborce organizačná zložka: SOŠ polytechnická Andyho Warhola
Názov ŠVP	64 Ekonomika a organizácia, obchod a služby
Názov ŠkVP	Obchod a služby
Študijný odbor	6442 K obchodný pracovník
Stupeň vzdelania	úplné stredné odborné vzdelanie
SKKR/EKR	úroveň 4
Dĺžka štúdia	4 roky
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk
Platnosť učebných osnov	Od 1.9.2021 počnúc 1. ročníkom

Výchovno-vzdelávacie ciele predmetu

Predmet slovenský jazyk a literatúra je zameraný na rozvíjanie individuálnych poznávacích a komunikačných schopností žiakov. Tvoria ho dve tesne zviazané a obsahovo sa prelínajúce zložky, a to jazyková a literárna. Cieľom oboch zložiek je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Jazyková zložka predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov, tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii a zodpovedajú vekovým a vzdelanostným možnostiam žiakov. Žiaci sa zdokonaľujú v čítaní s porozumením súvislých a nesúvislých textov. Nadobudnuté vedomosti a kompetencie vedú preukázať pri tvorbe konkrétneho slohového útvaru/žánru.

Predmet rozvíja u žiakov schopnosť kriticky a tvorivo myslieť, formulovať a riešiť problémy, tvoriť, prijať a spracovať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať, verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city, akceptovať skupinové hodnoty, spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami, vytvárať vlastný hodnotový systém.

Cieľom literárnej výchovy je sústavne prehĺbovať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov zamerané na špecifické poznávanie sveta, porozumenie medziľudských vzťahov a rozvíjanie estetického cítenia. Základným princípom osnovania obsahu je rozvoj čítania ako nástroja na všestranné osvojovanie umeleckého textu. Základnou úlohou literárnej výchovy je postupné rozvíjanie čitateľských kompetencií od analytického čítania až po schopnosť pracovať s významom literárneho textu na vyššej individuálnej úrovni spracovania (syntetické a hodnotiace čítanie).

Žiaci počas štúdia nadobúdajú schopnosť aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty, analyzovať literárne texty z hľadiska štylistických, tematických a kompozičných prostriedkov, hodnotiť dielo z vlastného stanoviska v kontexte doby jeho vzniku a v súčasnom kontexte, parafrázovať dej epického a dramatického diela, transformovať text diela

do iného literárneho druhu, formy alebo žánru, vytvoriť kratšie umelecké texty, výrazne predniesť umelecký text.

V rámci medzipredmetových vzťahov je slovenský jazyk a literatúra svojím zameraním a obsahom prepojený najmä s predmetmi občianska náuka, etická výchova, náboženská výchova a dejepis.

Cieľom výučby slovenského jazyka a literatúry je vytvárať žiakom podmienky, aby nadobúdali vedomosti vlastným úsilím. Na to slúžia rôzne metódy a formy práce. Pri výučbe predmetu sa najviac uplatňujú názorné, praktické, tvorivé a výkladové metódy práce, napr. diskusia, riadený rozhovor, tvorba projektu, sprievodca predpovedí, cinquain (syntéza vedomostí), pojmová mapa, brainstorming, webquest (využitie informačno-komunikačných technológií). Aktivita žiakov je podnecovaná aj prácou v skupinách alebo vo dvojiciach.

Rámcový rozpis učiva vyučovacieho predmetu

1. ročník	(jazyk)	99 hodín
I. Učenie sa		7
Dva odlišné prístupy k učeniu		1
Faktory ovplyvňujúce učenie		1
Interpretácia textu		1
Čítanie s porozumením		1
Poznanie vlastného učebného štýlu		1
Myslenie a učenie		2
II. Všeobecné poznatky o slohu		12
Jazykový štýl		1
Štýlotvorné činitele		1
Diferenciácia funkčných jazykových štýlov		1
Subjektívne funkčné jazykové štýly		2
Objektívne funkčné jazykové štýly		2
Subjektívno-objektívne funkčné jazykové štýly		2
Slohotvorný proces		1
Slohové postupy		1
Hybridizácia jazykových štýlov a postupov		1
III. Komunikácia a práca s informáciami		13
Komunikačný reťazec		1
Druhy komunikácie		1
Spoločenské zásady komunikácie		1
Zdroje informácií		1
Spracovanie informácií		2
Jazyk v súkromnej komunikácii – dialogické útvary		1
Jazyk v súkromnej komunikácii – monologické útvary		1
Jazyk vo verejnej komunikácii – splnomocnenie, potvrdenie		1
Úradný list – žiadosť		1
Motivačný list		1
Životopis, europass		1
Zápisnica		1
IV. Zvuková rovina jazyka		16

Fonetika a fonológia	1
Systém slovenských hlások	1
Samohláskové a spoluhláskové skupiny	1
Rozdelenie spoluhlások podľa vplyvu na pravopis	1
Znelostná asimilácia spoluhlások	2
Pravidlo o rytmickej krátení	2
Časová modulácia reči	1
Silová a tónová modulácia reči	1
Grafická stránka jazyka – písmo	1
Ortografia	1
Niektoré zásady písania veľkých písmen	1
Písanie čiarky	1
Písanie slov osobitne a dovedna	1
Pravopisné cvičenie	1
V. Lexikálna rovina jazyka	14
Slovná zásoba	1
Jednovýznamové a viacvýznamové slová	1
Synonymá, opozitá	1
Homonymá	1
Viacslovné pomenovania	1
Dynamika slovnej zásoby	1
Slovná zásoba národného jazyka	1
Štylisticky príznakové slová	2
Expresívne slová	1
Slovníky	1
Obohacovanie slovnej zásoby	2
Tvorenie slov	1
Školská písomná práca I, II – charakteristika osoby, beletrizovaný životopis	4
1. ročník	(literatúra)
I. Epická poézia - veršový systém	9
Rytmus	1
Sylabický veršový systém	1
Príprava na interpretáciu literárnych diel	1
Hugolín Gavlovič: Valaská škola - mravov stodola	1
Básnické prirovnávanie, metafora	1
Samo Chalupka: Mor ho!	2
Ján Botto: Smrť Jánošíkova	2
II. Krátka epická próza – poviedka	8
Rozprávač, druhy rozprávača	1
Vnútoraná kompozícia epického diela	1
Literárna postava	1
Vyvedenie pojmu poviedka	1
J. G. Tajovský: Maco Mlieč	2
Interpretácia poviedky Keď báčik z Chochoľova umrie	2
III. Lyrická poézia	4
Sylabicko-tonický veršový systém	1

Interpretácia lyrických básní	2
Metonymia	1
IV. Krátka epická próza – novela	4
Vyvodenie pojmu novela	1
Božena Slančíková – Timrava: Ľapákovci	2
Hĺbkové členenie textu	1
V. Epická poézia	4
Jamb a predrážka	1
Rytmus a rým	1
Janko Kráľ: Zakliata panna vo Váhu a divný Janko	2
VI. Veľká epická próza	4
Priamy rozprávač	1
Horizontálne členenie epického textu – pásmo postáv, pásmo rozprávača	1
A. S. Puškin: Kapitánova dcéra	2

2. ročník	(jazyk)	99 hodín
I. Jazyk a reč		6
Jazyk a reč		1
Základné funkcie jazyka		1
Sémantický trojuholník		1
Materinský, cieľový a cudzí jazyk		1
Jazyk a moderná jazykoveda		1
Formy národného jazyka		1
II. Morfológická rovina jazyka		21
Gramatický tvar slova		1
Rozdelenie slovných druhov		1
Menné gramatické kategórie		1
Slovesné gramatické kategórie		1
Podstatné mená		1
Skloňovacie vzory podstatných mien		1
Vzory kuli, gazdiná		1
Pomnožné podstatné mená		1
Prídavné mená		1
Zámená – zvrätne, neurčité		1
Vymedzovacie zámená		1
Číslovky		1
Slovesá – neurčité slovesné tvary		1
Delenie slovies		1
Príslovky		1
Predložky		1
Spojky		1
Častice		1
Citoslovca		1
Určovanie slovných druhov a gramatických kategórií		2
III. Komunikácia slovesného umenia, umelecký štýl		6
Charakteristika umeleckého štýlu		1

Žánre umeleckého štýlu	2
Rozprávací slohový postup	1
Kompozícia umeleckého rozprávania	1
Cvičná slohová práca	1
IV. Syntaktická rovina jazyka	20
Hlavné vetné členy	1
Predmet	1
Príslovkové určenie	1
Prívlastok	1
Pristavok	1
Syntagma a jej druhy	1
Jednoduchá veta	1
Druhy viet podľa členitosti	1
Druhy viet podľa modálnosti	1
Prirad'ovacie súvetie	2
Podrad'ovacie súvetie	2
Zložené súvetie	2
Modifikácia vetnej stavby	1
Polovetné konštrukcie	1
Nadvetná syntax	1
Horizontálne a vertikálne členenie textu	1
Syntaktická analýza viet	1
V. Opisný slohový postup	9
Opis	1
Dynamický a statický opis	1
Objektívny a subjektívny opis	1
Karikatúra	1
Umelecký opis	1
Druhy charakteristiky	1
Priama a nepriama charakteristika	1
Skupinová a porovnávacia charakteristika	1
Individuálna charakteristika	1
Školská písomná práca I, II – rozprávanie, umelecký opis	4
2. ročník	(literatúra)
I. Lyrická poézia - štylizácia	5
Sonet	1
Epiteton	1
Básnický symbol	1
Interpretácia básní Ivana Kraska	1
Interpretácia sonetov	1
II. Dramatická literatúra – všeobecné otázky	8
Dráma	1
William Shakespeare: Hamlet	2
Transformácia časti diela Hamlet do prozaickej formy	1
J. G. Tajovský: Statky-zmätky	2
Dramatická reč	1
Dejstvá a výstupy	1

III. Lyrická a epická poézia - časomiera	5
Časomerný veršový systém	2
Ján Kollár: Slávy dcéra	2
Ján Hollý: epos Svätopluk	1
IV. Lyrická poézia – druhy lyriky	5
Lúboštná lyrika	1
Spoločenská lyrika	1
Básnický protiklad, typy rýmov	1
Interpretácia diela Marína	1
Prednes básnického textu	1
V. Krátka epická próza	2
Interpretácia krátkych próz Janka Jesenského	1
Vnútorň monológ	1
VI. Dramatická literatúra – komická dráma	8
Komédia	1
Ján Palárik: Zmierenie alebo Dobrodružstvo pri obžinkoch	2
Humor a spôsoby jeho vyjadrenia	1
Molière: Lakomec	2
Rolové čítanie dramatických textov	1
Charakterový typ literárnej postavy	1

3. ročník	(jazyk)	99 hodín
I. Syntaktická rovina jazyka		7
Slovosled – významový, gramatický a rytmický činiteľ		2
Vetosled		1
Súdržnosť textu, druhy konektorov		2
Nadvetná kompozícia textu		1
Analýza textov z hľadiska súdržnosti		1
II. Náučný štýl		16
Znaky a rozdelenie žánrov náučného štýlu		1
Výrazové prostriedky náučného štýlu		2
Kompozícia a členenie textov náučného štýlu		1
Využitie slohových postupov v náučnom štýle		1
Výkladový slohový postup		1
Postupy a formy logického myslenia vo výkladovom slohovom postupe		2
Vyjadrenie príčinnosti (kauzality)		1
Výklad ako slohový útvar		1
Výkladové žánre v náučnom štýle		1
Prípadová štúdia		1
Projektová práca		1
Opisné žánre náučného štýlu		1
Referát		1
Analýza odborného textu		1
III. Publicistický štýl		10
Znaky publicistického štýlu		1
Výrazové prostriedky náučného štýlu		1

Tvorivé písanie s využitím novinových tituliek	1
Spravodajské útvary publicistického štýlu - správa, oznámenie, interview	1
Analytické útvary publicistického štýlu – recenzie, komentár	1
Beletristické útvary publicistického štýlu - reportáž	1
Práca s ukážkami publicistického štýlu	1
Inzerát, reklama, plagát, vizitka, pozvánka	1
Príprava návrhu školského časopisu	2
IV. Učenie sa	8
Príprava projektu	3
Realizácia projektu	3
Prezentácia projektu	2
V. Výkladový slohový postup - úvaha	5
Výklad a úvaha	1
Školská úvaha	1
Úvaha v umeleckom štýle	1
Úvaha v publicistickom štýle	1
Hybridizácia štýlov - esej	1
Školská písomná práca I, II – výklad, úvaha	4
3. ročník (literatúra)	
I. Veľká epická próza – druhy románu	12
Sociálny a psychologický román, sociálny typ literárnej postavy	1
Milo Urban: Živý bič	2
Martin Kukučín: Dom v stráni	1
Jozef Cíger Hronský: Jozef Mak	2
Erich Maria Remarque: Na západe nič nové	2
Peter Jilemnický: O dvoch bratoch	2
Transformácia časti prozaického textu do dramatického textu	1
Umelecké dielo ako obraz reality	1
II. Krátka epická próza – nespoľahlivý rozprávač	3
Interpretácia poviedky Apoliena	2
Vyvodenie pojmu nespoľahlivý rozprávač	1
III. Lyrická poézia – voľný verš	6
Reflexívna a duchovná lyrika	1
Voľný verš	1
Interpretácia básní Jána Smreka	1
Prednes básnického textu	1
Interpretácia básní Rudolfa Dilonga	1
Tvorivé písanie – reflexívna báseň	1
IV. Veľká epická próza – reťazový kompozičný postup	7
Reťazová kompozícia	1
Lyrizovaná próza, próza naturizmu	1
Margita Figuli: Tri gaštanové kone	1
Dobroslav Chrobák: Drak sa vracia	2
Idealizovaný typ literárnej postavy	1
Analýza literárnych textov prózy naturizmu	1
V. Dramatická literatúra – tragická dráma	10
Antické divadlo a antická tragédia	1

Sofokles: Antigona	2
Ivan Stodola: Bačova žena	1
Július Barč Ivan: Matka	1
Ivan Bukovčan: Kým kohút nezaspieva	2
Dramatizácia	1
Transformácia dramatického textu do prozaickej podoby	1
Tvorivé písanie – dramatický text	1
VI. Lyrická poézia – čistá lyrika	6
Čistá lyrika	1
Interpretácia lyrických básní	1
Zvukomaľba, prerývaný rým	1
Populárna pieseň	1
Prednes básní podľa vlastného výberu	1
Tvorivé písanie – básnický text	1
VII. Netradičná epická poézia – prúd autorovho vedomia	5
Prúd autorovho vedomia	1
Dušan Dušek: Kufor na sny	2
Tvorivé písanie – poviedka	1
Analýza literárnych textov	1

4. ročník	(jazyk)	90 hodín
I. Rečnícky štýl		15
Znaky a žánre rečníckeho štýlu		1
Výrazové prostriedky rečníckeho štýlu		1
Rečnícke trópy a figúry		1
Neverbálne výrazové prostriedky rečníckeho štýlu		1
Prednes nepripravených jazykových prejavov		1
Z histórie rétoriky		1
Agitačné žánre rečníckeho štýlu		1
Náučné žánre rečníckeho štýlu		1
Prezentácia vlastnej práce		1
Príležitostné žánre		1
Slávnostný prejav		1
Kompozícia slávnostného prejavu		1
Prednes slávnostného prejavu		1
Dialogický prejav – diskusný príspevok		2
II. Jazyk a reč		14
Vznik jazyka		1
Prirodzený a umelý jazyk		1
Jazyk a písmo		1
Indoeurópske jazyky		1
Slovanské jazyky		1
Formy národného jazyka		2
Vznik a vývin slovenského jazyka – predpisovné obdobie		1
Vznik a vývin slovenského jazyka – spisovné obdobie		1

Nové tendencie vo vývine súčasnej slovenčiny	1
Jazyková kultúra	1
Jazykové okienko	1
Práca so slovníkmi	1
Vyhľadávanie informácií v Slovenskom národnom korpuse	1
III. Morfológická rovina jazyka	4
Skloňovacie vzory	1
Neurčité slovesné tvary	1
Druhotné predložky	1
Určovanie slovných druhov a ich gramatických kategórií	1
IV. Syntaktická rovina jazyka	6
Určovanie vetných členov	1
Určovanie viet podľa členitosti a modálnosti	1
Určovanie druhov priradovacích súvetí	1
Určovanie druhov vedľajších viet v podradovacom súvetí	1
Transformácia viet na polovetné konštrukcie	1
Expresívne syntaktické konštrukcie	1
Príprava na externú časť maturitnej skúšky	2
Školská písomná práca I, II – slávnostný prejav, diskusný príspevok	4
4. ročník	literatúra)
I. Lyrická poézia – automatický text	5
Avantgardná poézia	1
Avantgardné smery – surrealizmus/nadrealizmus, expresionizmus	1
Interpretácia básní Rudolfa Fabryho	1
Interpretácia básní Rudolfa Dilonga	1
Vyvedenie pojmu pásmo	1
II. Súčasná lyrická poézia	6
Charakteristika básnickej tvorby Miroslava Válka	1
Interpretácia básne Dotyky	1
Charakteristika básnickej tvorby Milana Rúfusa	1
Interpretácia básní Milana Rúfusa	1
Interpretácia básní Jozefa Urbana	1
Prednes básní podľa vlastného výberu	1
III. Dramatická literatúra – absurdná dráma	7
Znaky absurdnej drámy	1
Interpretácia tzv. absurdných dramatických textov	1
Samuel Beckett: Čakanie na Godota	1
Milan Lasica, Július Satinský: Soirée	2
Stanislav Štepka: Jááánošík	1
Tvorivé písanie – absurdné dialógy, gagy	1
IV. Veľká epická próza – retrospektívny kompozičný postup	8
Retrospektívny kompozičný postup	1
Alfonz Bednár: Kolíska	2
Ladislav Mňačko: Ako chutí moc	2
Jerome David Salinger: Kto chytá v žite	2
Tvorivé písanie – príbeh s retrospektívou	1
V. Postmoderna v epickej próze	3

Postmoderna v epickej próze	1
Persifláž, palimpsest	1
Satira	1
VI. Fantastická a sci-fi próza, detektívny román	4
Čítanie a interpretácia fantastickej prózy	1
Čítanie a interpretácia sci-fi prózy	1
Čítanie a interpretácia ukážky detektívneho románu	1
Tvorivé písanie – fantastická próza	1
VII. Všeobecné poznatky o literatúre	3
Vecná a umelecká literatúra	1
Literatúra odvodená od umeleckej literatúry	1
Základné formy umeleckého diela	1
VIII. Etapy literárneho vývoja	9
Antická grécka a rímska literatúra	1
Kresťanská a rytierska literatúra	1
Renesančná literatúra	1
Baroková literatúra	1
Klasicistická literatúra	1
Romantizmus	1
Realizmus	1
Moderna a avantgarda	1
Povojnová literatúra	1

Postupnosť v radení tematických celkov a rozsah vyučovania jednotlivých tém v rámcovom rozpise učiva nepredstavuje chronologické a záväzné členenie, ale len obsahovo a logicky usporiadaný systém učiva.

Vyučujúci vypracuje vzdelávací plán výučby v členení na jednotlivé vyučovacie jednotky (jednohodinovka, dvojhodinovka, 4 h praktické cvičenia a pod.).